

Interview met minister van Gehandicaptenzaken Rick Brink

“Inclusieve samenleving begint bij kinderen, maar ook bij de gemeente”

Tekst: Anne Doeleman

Beeld: KRO-NCRV/Stijn Ghijsen

Vorig jaar werd Rick Brink in een tv-show van KRO-NCRV gekozen tot eerste ‘minister van Gehandicaptenzaken’. Nu, ruim een half jaar later, merkt hij dat hij in deze functie echt het verschil kan maken. Zo maakt hij zich onder meer hard voor meer toegankelijke stageplaatsen, meer zichtbaarheid van mensen met een beperking bij de publieke omroep en meer inclusieve speeltuinen. “Inclusieve speeltuinen zijn een heel mooi hulpmiddel om kinderen met en zonder beperking met elkaar te laten spelen.”

“Als ‘minister-met-een-camera’ ben je zichtbaarder.”

Nee, het gesprek vindt niet plaats bij het ministerie van VWS, zoals je misschien zou verwachten van een minister van Gehandicaptenzaken, maar in het gebouw van KRO-NCRV. In een televisieshow van die omroep dongen in juni vorig jaar zes kandidaten mee voor de functie van minister van Gehandicaptenzaken. De show was een idee van presentator Lucille Werner en programmamakers van KRO-NCRV. Zij vinden dat er veel te weinig aandacht is voor de bijna twee miljoen mensen met een beperking in Nederland. De meeste kijkers stemden op Rick Brink en hij won het programma. Hij mag tot 1 april 2021 optreden als belangenbehartiger van mensen met een beperking. Geen officiële minister is hij dus, maar dat neemt niet weg dat hij in deze functie veel kan betekenen. Dat was ook een voorwaarde voor Brink.

Dat hij invloed heeft, is ruim een half jaar na zijn aantreden wel duidelijk. Hij weet inmiddels zijn weg in Den Haag behoorlijk te vinden. Zo heeft hij zitting genomen in de ministerraad, informeert hij ministers en beleidsmakers via brieven en gesprekken over relevante onderwerpen, en wordt hij als ‘schaduwminister’ goed gehoord en gezien. Zijn politieke

achtergrond als raadslid in de gemeente Hardenberg komt hem daarbij goed van pas. “Om te kunnen lobbyen heb je een politiek netwerk nodig. Dan is het fijn als je een beetje weet hoe de hazen lopen.” Brink wordt ondersteund door de KRO-NCRV, en dat is een heel mooie wisselwerking, zegt hij. “Als ‘minister-met-een-camera’ ben je zichtbaarder.”

Vriendjes in de buurt

Wat wil Brink als minister van Gehandicaptenzaken bereiken? Brink: “Ik heb als kandidaat-minister gezegd dat ik er wil zijn voor alle mensen met een beperking, welke dat ook is, en voor mensen uit alle leeftijdscategorieën. Die lijn trekken we nu door.”

Maar omdat hij ergens een start moet maken, heeft Brink enkele speerpunten gemaakt. Een inclusieve samenleving kent volgens Brink twee vertrekpunten: vanaf de overheidslaag die het dichtst bij mensen staat, te weten de gemeente, en vanaf de jongste generatie, kinderen dus. “Ik wil kinderen zonder beperking laten merken dat kinderen met een beperking helemaal niet eng zijn. Als kinderen met een beperking

dat gaan ervaren, dan krijgen ze vriendjes in de buurt en worden ze onderdeel van een sociaal netwerk. Dat vind ik heel belangrijk, dat brengt kinderen verder." Brink weet dat uit eigen ervaring. Vanwege de brozebottenziekte osteogenesis imperfecta zit hij al zijn hele leven in een rolstoel. Maar zijn ouders kozen bewust voor een reguliere basisschool, om de hoek van zijn huis. "Daardoor had ik veel vriendjes in de buurt en deed ik gewoon met alle kinderen mee."

Het is een van Brinks speerpunten voor kinderen om door heel het land meer inclusieve speeltuinen te laten aanleggen. Een belangrijk onderwerp voor hem. "Ik maak dat heel groot. Daar moet je wel mee oppassen, want mijn neefje zei laatst tegen me 'oom Rick, jij bent de minister van de speeltuintjes'," lacht Brink. Maar speeltuinen vindt hij een heel mooi hulpmiddel om kinderen met en zonder beperking met elkaar te

laten spelen. Hij nam zijn campagnefilmje op in een inclusieve speeltuin en nam daarvoor een meisje met een ernstige spierziekte en een jongen zonder beperkingen mee. "Ik zag die kinderen gewoon met elkaar spelen. Dat jongetje zag die heel grote rolstoel niet meer en dat meisje was gewoon lekker aan het meedoen. Dat is volgens mij heel belangrijk als je praat over een inclusieve samenleving."

En nog iets: het is natuurlijk niet goed voor je ontwikkeling als je als kind met een beperking in een speeltuin komt en niet mee kunt spelen. "Dan leer je van kinds af aan al dat dat het heel normaal is dat je niet meedoet. Dat wil je natuurlijk niet."

Open wc-deur

Ook wil Brink meer toegankelijke stageplaatsen voor mensen met een beperking organiseren, een ander speerpunt.

"Je ziet dat veel ondernemers afhaken bij mensen met een beperking, vooral bij onzichtbare beperkingen."

Waarom zie ik nooit iemand aan een talkshowtafel die verstand heeft van een bepaald onderwerp en toevallig ook een beperking heeft?

“Je ziet dat veel ondernemers afhaken bij mensen met een beperking, vooral bij onzichtbare beperkingen. Bij mij zie je wat er nodig is: misschien moet er een wandje uit of moet de deur wat breder. Maar bij de onzichtbare beperkingen schort het vaak aan de juiste communicatie en voorzieningen, zoals software voor mensen die blind zijn.” Brink wil zowel studenten als hogescholen en ondernemers hierin helpen.

Zelf is hij heel goed ondersteund op zijn stage- en later zijn werkplek. Hij liep stage op de salarisadministratie bij Dion Salarisbureau, een dienstverlenend bedrijf in Hardenberg. Hij kon met zijn rolstoel niet bij de administratie komen. Ook kon hij wel naar de wc, maar dan kon de deur niet dicht. Toen hij later ging werken bij het bedrijf, werd het pand volledig verbouwd, zodat hij overal kon komen en de wc-deur dicht kon.

Talenten met beperking

Een derde punt waar de minister van Gehandicaptenzaken mee aan de slag is gegaan, is het vergroten van de zichtbaarheid van mensen met een beperking bij de publieke omroep. “Je ziet wel eens mensen met een beperking op tv, maar dan gaat het negen van de tien keer over de beperking zelf,” zegt Brink. “Wat ik wil, is de NPO inclusiever maken. Waarom zie ik nooit iemand aan een talkshowtafel die verstand heeft van een bepaald onderwerp en toevallig ook een beperking heeft? Op die manier gaan mensen anders kijken naar mensen met een beperking.”

De BBC heeft daarvoor fantastische voorbeelden, zegt Brink. Een man in een rolstoel presenteert er een reisprogramma en een vrouw die een onderarm mist, presenteert het weer. Brink: “Er is niemand die zegt: ‘wat sneu, ze mist een onderarm’. Nee, ze presenteert gewoon het weer. Dat verandert heel veel. Die kant wil ik ook op in Nederland.” Daarom hebben Brink en zijn collega’s van de KRO-NCRV nu de ‘Koffer van Rick’ bedacht: een koffer vol mensen met talent, die toevallig ook een beperking hebben. Die talenten zijn heel divers: van mode tot juridische zaken en van zorg tot politiek. De koffer wordt aangeboden aan alle programmamakers van Nederland, met de vraag ze eens uit te nodigen. “De Nederlandse

samenleving ziet gehandicapte mensen vaak als ‘beperkt’. Dat is natuurlijk niet waar. Ze hebben een beperking, maar kunnen daarnaast allerlei andere dingen.”

Ferrari in de schuur

En dan zijn er nog de gemeenten, dat andere vertrekpunt dat Brink zo belangrijk vindt voor een inclusieve samenleving. Volgens Brink is het hoog tijd dat gemeenten met een Lokale InclusieAgenda aan de slag gaan. In 2016 ondertekende Nederland het VN-Verdrag Handicap. Daar hoort bij dat elke gemeente verplicht is een Lokale InclusieAgenda op te stellen. Hierin staat hoe de gemeente werkt aan het waarmaken van het VN-verdrag en daardoor aan een inclusieve samenleving. Tot nu toe is nog slechts een kwart van de gemeenten hier mee bezig. Brink: “Schrikbarend weinig dus.” Hij wijt dat vooral aan onwetendheid. Ook vindt Brink dat de landelijke politiek er te vrijblijvend mee omgaat. “Er zijn op dit moment geen sancties aan verbonden als je als gemeente niets doet op het gebied van inclusiviteit. Dat zou wel zo moeten zijn.”

Sowieso is Brink erg teleurgesteld in het VN-verdrag Handicap. Onlangs zijn de eerste drie jaar van het verdrag geëvalueerd en er blijkt te weinig bereikt te zijn. Brink stuurde als reactie op de evaluatie een brief naar alle Tweede Kamerleden. Daarin gaf hij onder meer aan dat de decentralisatie van het beleid niet goed werkt. “Op sommige terreinen zou het goed zijn als het ministerie meer regie terugneemt.” Een voorbeeld is de regelgeving rond invalidenparkeerkaarten. “Decentralisatie heeft als grote nadeel dat elke gemeente zijn eigen beleidsregels mag bepalen. Een simpel voorbeeld: in Hardenberg kun je gratis een invalidenparkeerkaart krijgen en kun je gratis parkeren, maar in een naburige gemeente moet je wel betalen. Dat is natuurlijk heel verwarrend.”

Ook op het gebied van hulpmiddelen zou er meer uniformiteit moeten zijn, vindt Brink. “Per gemeente gelden er nu andere beleidsregels. Je moet oppassen dat je niet al het maatwerk op slot gooit, maar ik vind dat hier meer regie op zou moeten komen. Het duurt soms zo lang om een voorziening te krijgen, dat een kind er al is uitgegroeid

op het moment dat hij deze eindelijk krijgt.” Leveranciers spelen hier ook een rol in, zegt Brink. “Als ik een leverancier bel omdat mijn rolstoel kapot is, behandelen ze dat soms alsof ik een Ferrari in de schuur heb die volgende week ook wel kan worden gerepareerd. Maar een werkende rolstoel maakt het verschil tussen wel of niet meedoen.”

Meest toegankelijke gemeente

Nog een conclusie van het VN-verdrag is dat er te weinig ervaringsdeskundigheid wordt betrokken bij het vormen van beleid. Maar, positief als hij is, ziet Brink ook dat veel dingen wél goed gaan en dat er veel bereidwilligheid is. Als voorbeeld van een gemeente waarin het wel goed gaat, noemt hij – uiteraard niet geheel onbevooroordeeld – zijn eigen gemeente Hardenberg. In 2018 werd deze uitgeroepen tot meest toegankelijke gemeente. Niet alleen op het vlak van toegankelijkheid van bijvoorbeeld gebouwen, maar ook in de communicatie, met begrijpelijke brieven en een toegankelijke website, ook voor doven en blinden. Ook maakt een aantal gemeenten heel goed gebruik van ervaringsdeskundigen, zegt Brink.

Vakkenvuller

Maar naast al deze politieke en beleidsmatige zaken, is er meer nodig om tot een echt inclusieve samenleving te komen, valt te lezen uit het verhaal van Brink. Van zijn ouders leerde hij om te kijken naar de dingen die hij wél kan en niet naar de dingen die hij niet kan. Een voorbeeld: op zijn zestiende wilde Brink graag een mobieltje. “Toen zeiden mijn vader en moeder: ga dan maar een baantje zoeken.” Prima, vond hij, maar een regulier baantje als bijvoorbeeld vakkenvuller zat er niet in. “Ik kon in die tijd nog geen pak melk optillen.” Brink bedacht wat hij wel kon, belde een aantal bedrijven in de buurt en kon bij een van hen aan de slag als receptionist.

Hij benadrukt dat hij op het juiste moment de juiste mensen is tegengekomen. Ook ergotherapeuten waren daarin belangrijk. “Zij hebben altijd gezegd: we moeten het beste uit Rick halen. Ik heb van hen geleerd zo veel mogelijk zelfredzaam te zijn. Ik kon bijvoorbeeld nooit op een standaard invalidentoilet met beugels komen, dat heb ik van een

ergotherapeut geleerd. Als je dat kan, kun je niet enkel één dag van huis weg, maar wel een paar weken. Dat zijn kleine dingen, maar wel heel belangrijk. Ik heb heel warme herinneringen aan mijn ergotherapeuten.”

“Als je ziet hoe dit ministerschap de ogen opent bij mensen, dan weet je dat we echt nog heel veel te doen hebben.”

Eén ministerie

Nog ruim een jaar ministerschap heeft Brink om zijn speerpunten waar te maken. En om het kabinet ervan te overtuigen dat er een aparte, erkende minister of staatssecretaris van Gehandicaptenzaken moet komen. Al is het maar als onderdeel van de portefeuille, zoals in België. Momenteel is gehandicaptenbeleid in Nederland verdeeld over meerdere ministeries. Brink: “Ik denk dat de groep daar te groot en te divers voor is. Als het bij één ministerie ligt, is deze verantwoordelijk en wordt er niet meer naar elkaar verwezen, wat nu nog wel gebeurt.”

Brink ziet dat er nog een lange weg te gaan is. “Als je ziet hoe dit ministerschap de ogen opent bij mensen, dan weet je dat we echt nog heel veel te doen hebben.” En mocht er uiteindelijk een officiële minister van Gehandicaptenzaken komen, dan mogen ze Rick Brink uiteraard altijd bellen.

Wie is Rick Brink?

Rick Brink (1985) werd op 17 juni 2019 in een liveshow van de KRO-NCRV gekozen tot minister van Gehandicaptenzaken. Tot 1 april 2021 vervult hij die functie. Brink studeerde Business and economics en werkte tot de verkiezing bij Dion Salarisbureau. Daarnaast was hij tot voor kort gemeenteraadslid bij de gemeente Hardenberg.

“Er zijn op dit moment geen sancties aan verbonden als je als gemeente niets doet op het gebied van inclusiviteit. Dat zou wel zo moeten zijn.”